

Oktober 2018.

***Fokus: Zakon o izmenama i dopunama
Zakona o privrednim društvima***

Narodna skupština Republike Srbije usvojila je 8. juna 2018. godine Zakon o izmenama i dopunama Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik RS“, broj 44/2018 od 08/06/2018, u daljem tekstu: „**Zakon**“). Zakon je stupio na snagu narednog dana od dana objavljivanja, odnosno 9. juna 2018. godine, s tim da većina odredbi počinje da se primenjuje od 1. oktobra 2018. godine, dok će se odredbe kojima je regulisano prekogranično pripajanje i spajanje privrednih društava, Evropsko društvo i Evropska ekonomska interesna grupacija primenjivati počev od 1. januara 2022. godine.

Glavni razlog za donošenje Zakona je usklađivanje pravnog sistema Republike Srbije sa pravnim tekovinama Evropske unije iz oblasti korporativnog prava, a u skladu sa zaključkom Vlade Republike Srbije 05 broj: 337-5373/17 od 19. juna 2017. godine.

Zakonom su izvršene brojne izmene, od kojih su najznačajnije:

1. Uvođenje novih formi organizovanja u skladu sa propisima EU

U cilju harmonizacije sa propisima EU Zakon uvodi novi oblik privrednog društva –

Evropsko društvo (SE), koje se osniva se u formi akcionarskog društva, sa minimalnim osnovnim kapitalom u iznosu od 120.000,00 evra u dinarskoj protivvrednosti po srednjem kursu NBS na dan uplate, kao i Evropsku ekonomsku interesnu grupaciju (EEIG) koja se definiše kao pravno lice koje osnivaju najmanje dva privredna društva, preduzetnika, odnosno druga pravna ili fizička lica koja obavljaju poljoprivrednu ili drugu delatnost u skladu sa zakonom, od kojih je najmanje jedno registrovano na teritoriji Republike Srbije, a drugo na teritoriji druge države članice.

2. Prekogranično spajanje/pripajanje društava

Zakon po prvi put reguliše pitanje prekograničnog spajanja i pripajanje društva. Pod prekograničnim spajanjem/pripajanjem podrazumeva se spajanje/pripajanje u kome učestvuju najmanje dva društva, od kojih je najmanje jedno, društvo kapitala (društvo sa ograničenom odgovornošću ili akcionarsko društvo) registrovano na teritoriji Republike Srbije i najmanje jedno, društvo kapitala registrovano na teritoriji druge države članice Evropske unije ili države potpisnice Ugovora o evropskom ekonomskom prostoru.

3. Podaci o licima koji se registruju

Imajući u vidu odredbe Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, Zakonom je ustanovljeno zakonsko ovlašćenje za obradu podataka, tako što su propisani podaci o licima za koje postoji obaveza registracije.

4. Poslovno ime

Skraćeno poslovno ime društva sada može da sadrži akronime reči iz naziva i opisa predmeta poslovanja, ako se naziv, odnosno opis predmeta poslovanja sastoji iz više reči, ali tako da ti akronimi ne smeju biti istovetni nazivu drugog društva niti izazivati zablude o identitetu sa drugim društvom.

5. Elektronska registracija društva i obaveza posedovanje elektronske adrese za prijem pošte

Zakonom je omogućena elektronska registracija osnivanja društva tako što je predviđeno da overu potpisa na osnivačkom aktu, ukoliko je reč o elektronskom dokumentu, zamenjuje kvalifikovani elektronski potpis članova društva, osim ako to nije u suprotnosti sa propisima kojima se uređuje promet nepokretnosti. Ukoliko je reč o digitalizovanom dokumentu, overu potpisa na osnivačkom aktu može da zameni kvalifikovani elektronski potpis, odnosno kvalifikovani elektronski pečat lica koje je ovlašćeno za overu potpisa, rukopisa i prepisa. U cilju podsticanja elektronske registracije društva najavljeno je da će takse za istu biti jeftinije u odnosu na takse u slučaju podnošenja papirne prijave.

Istovremeno, Zakonom je uvedena obaveza društva da poseduje elektronsku adresu za prijem pošte, koju je društvo dužno da registruje u roku od godinu dana od dana početka primene Zakona, tj. do 1 oktobra 2019. godine. Prema najavama iz nadležnog

ministarstva i Agencije za privredne registre postojeća društva neće plaćati taksu za registraciju elektronske adrese za prijem pošte.

6. Upotreba pečata

Još je Zakonom o privrednim društvima iz 2012. godine ukinuta obaveza upotrebe pečata u poslovnim pismima i drugim dokumentima društva, ako posebnim zakonom nije drugačije propisano. Novina koju donosi ovaj Zakon je da se posebnim propisom ne može uvesti obaveza upotrebe pečata, te su shodno tome, danom stapanja na snagu Zakona prestale da važe odredbe propisa kojima je bila ustanovljena obavezna upotreba pečata u poslovanju društava i preduzetnika.

7. Ugovor članova

Za razliku od prethodnog rešenja, Zakon ne reguliše bitne elemente ugovora članova društva s obzirom da isti proizvodi dejstvo isključivo između članova društva koji su ga zaključili, pa je sada ostavljena potpuna sloboda članovima da urede sadržinu ugovora.

8. Pravni poslovi i radnje u kojima postoji lični interes

Zakonom je predviđeno da ne postoji obaveza pribavljanja odobrenja za zaključenje pravnog posla ili preduzimanje pravne radnje u kojima postoji lični interes lica koja imaju posebne dužnosti prema društvu (članovi/akcionari sa značajnim učešćem u osnovnom kapitalu društva, kontrolni članovi/akcionari društva, članovi nadzornog odbora, zastupnici i dr.) u slučaju da vrednost predmeta tog posla ili pravne radnje iznosi manje od 10% knjigovodstvene vrednosti ukupne imovine

društva iskazane u poslednjem godišnjem bilansu stanja.

Sa druge strane, u slučajevima kada vrednost predmeta posla ili pravne radnje u kojima postoji lični interes iznosi 10% ili više od 10% knjigovodstvene vrednosti ukupne imovine društva iskazane u poslednjem godišnjem bilansu stanja, Zakon uvodi obavezu za društvo da pre odobrenja zaključenja predmetnog posla ili preduzimanja pravne radnje pribavi izveštaj o proceni tržišne vrednosti stvari ili prava koja su predmet takvog pravnog posla ili pravne radnje.

Takođe, propisuje se obaveza društva da nakon odobrenja pravnog posla ili pravne radnje na svojoj internet stranici ili na internet stranici registra privrednih subjekata objavi obaveštenje o zaključenom pravnom poslu, odnosno preduzetoj pravnoj radnji u kojoj postoji lični interes sa detaljnim opisom tog posla.

Nepoštovanje obaveze registracije i propuštanja objavljivanja informacije o zaključenom pravnom poslu odnosno preduzetoj pravnoj radnji u kojoj postoji lični interes predviđeni su kao privredni prestupi, za koje su propisane novčane kazne u iznosu od 100.000,00 do 1.000.000,00 dinara za pravno lice, odnosno novčanom kaznom od 20.000,00 do 200.000,00 dinara za odgovorno lice u pravnom licu.

9. Zaštita prava manjinskih akcionara/članova

Zakon je posebnu pažnju posvetio unapređenju zaštite prava manjinskih akcionara/članova.

Omogućeno je da članovi društva sa ograničenom odgovornošću, koji poseduje ili zastupaju 10% udela u društvu (umesto dosadašnjih 20%) mogu da sazovu sednicu članova društva, a pravo da stavljaju dodatne tačke na dnevni red sednice skupštine sada imaju članovi koji poseduju ili zastupaju najmanje 5% (umesto dosadašnjih 10%) udela u kapitalu.

Zakon interveniše i u pitanje isključenja člana odlukom suda tako što, između ostaloga, propisuje da, ako na zahtev člana koji poseduje udeo koji predstavlja najmanje 5% osnovnog kapitala društva, skupština u roku od dva meseca od dana podnošenja zahteva ne odluči o zahtevu za podnošenje tužbe ili odbije zahtev, ili se tužba ne podnese u roku od 30 dana od dana donošenja odluke o podnošenju tužbe, član koji je podneo zahtev ima pravo, da u naknadnom roku od 30 dana, podnese tužbu sudu u svoje ime, a za račun društva (tzv. derivativna tužba).

10. Rok za isplatu dividende

Za razliku od prethodnih rešenja, Zakon sada propisuje rok za isplatu dividendi koji ne može biti duži do 6 (šest) meseci od dana donošenja odluke o isplati dividende.

11. Utvrđivanje tržišne vrednosti akcija

Zakon uvodi novine i u pogledu načina utvrđivanje tržišne vrednosti akcija javnog

akcionarskog društva propisujući kao dodatni kriterijum obavezu trgovanja više od 1/3 trgovačkih dana na mesečnom nivou u periodu od šest meseci koji prethodi danu donošenja odluke o utvrđivanju tržišne vrednosti akcija.

12. Prinudni otkup akcija

Kada je reč o prinudnom otkupu (tzv. „squeeze-out“) sada je predviđeno da se odluka o prinudnom otkupu svih akcija preostalih akcionara donosi bez obzira na terete, zabrane raspolaganja, ograničenja i prava trećih lica na tim akcijama, kao i odredbe kojim se uređuje postupak ostvarivanja prava na otkup akcija nesaglasnih akcionara.

13. Postavljanje direktora u posebnom vanparničnom postupku i prestanak mandata direktora

Ako je društvo ostalo bez direktora, a novi direktor ne bude registrovan u registru privrednih subjekata u roku od 30 dana, član društva ili drugo zainteresovano lice može tražiti da sud u vanparničnom postupku postavi privremenog zastupnika društva, a koji postupak je hitan i sud je dužan da odluku po zahtevu donese u roku od osam dana od dana prijema zahteva.

Sa druge strane, precizirano je da je za prestanak mandata direktora zbog neusvajanja finansijskih izveštaja neophodno da se redovna sednica skupštine održi i da na istoj ne budu usvojeni finansijski izveštaji.

14. Povećanje i smanjenje osnovnog kapitala i dodatne uplate

Zakon preciznije definiše uslove i postupak za povećanje i smanjenje osnovnog kapitala društva sa ograničenom odgovornošću.

Propisano je da se u slučaju pristupanja novog člana društva, odluka skupštine o povećanju osnovnog kapitala može doneti i pre potpune uplate, odnosno unosa uloga postojećih članova pod uslovom da član koji pristupa, istovremeno sa pristupanjem uplati, odnosno unese svoj ulog u celosti. Time se pored dokapitalizacije omogućava i ulazak novih članova (sa novim kapitalom), ali samo pod propisanim uslovima.

Sa druge strane, Zakonom su izričito propisani razlozi zbog koji se može smanjiti osnovni kapital, kao i potrebna većina za donošenje odluke o smanjenju osnovnog kapitala od strane skupštine. U Zakon je uneta i odredba kojom se propisuje da se osnovni kapital društva smatra smanjenim danom registracije u registru privrednih subjekata.

U slučaju statusne promene skupština dužna je da istovremeno sa donošenjem odluke statusnoj promeni, donese odluku o povećanju, odnosno smanjenju osnovnog kapitala u zavisnosti od vrste statusne promene.

15. Dodatne uplate

Zakon predviđa da je društvo u obavezi da vrati dodatne uplate članovima društva i članovima društva kome je svojstvo člana prestalo, na njihov zahtev, samo ako to nije neophodno za pokriće gubitaka društva ili za namirenje poverilaca društva. Zakon sada omogućava članovima kojima je to svojstvo prestalo i kome nije izvršen povraćaj dodatnih uplata, da svoje pravo na povraćaj ostvari sudskim putem.

Osim toga, uneta je i odredba kojom se omogućava da na zahtev člana društva koji je izvršio dodatnu uplatu, a koji nije u

potpunosti uplatio upisani ulog u društvo, za iznos neuplaćenog upisanog uloga, društvo može doneti odluku da se umesto vraćanja dodatne uplate, dodatna uplata smatra potpunim ili delimičnim ispunjenjem obaveze uplate upisanog novčanog uloga.

16. Ovlašćena lica za potpisivanja odluka skupštine društva

Zakonom je precizirano da odluke skupštine društva potpisuje: u jednočlanom društvu - jedini član društva u funkciji skupštine; u dvočlanom društvu sa jednakim udelima članova, odnosno jednakim pravom glasa članova - oba člana društva, a u slučaju ponovljene sednice, oba člana društva ako su prisutna, odnosno član koji je prisutan; u svim ostalim slučajevima - predsednik skupštine.

17. Sticanje i raspolaganje imovinom velike vrednosti

Zakon sada izričito definiše da se jednim sticanjem, odnosno raspolaganjem imovinom velike vrednosti ne smatra istovremeno uspostavljanje založnog prava, hipoteke ili drugog sredstva obezbeđenja koje privredno društvo daje radi obezbeđenja sopstvene obaveze po ugovoru o kreditu, zajmu ili drugom pravnom poslu, u kom slučaju se najveća vrednost pojedinačne pravne radnje, odnosno pravnog posla uzima kao vrednost po kojoj se utvrđuje imovina velike vrednost.

Precizirana je i odredba o licima koja su aktivno legitimisana za podnošenje tužbe za poništaj pravnog posla ili pravne radnje za koju nije pribavljeno odobrenje za sticanje

ili raspolaganje imovinom velike vrednosti. Naime, pored društva, ovo pravo ima i akcionar koji poseduje ili predstavlja najmanje 5% osnovnog kapitala društva, pod uslovom da je propisani procenat akcija posedovao na dan zaključenja tog pravnog posla, odnosno pravne radnje, a ne i akcionar koji ih je stekao kasnije.

18. Obavezna registracija ogranka domaćeg privrednog društva

Zakonom je predviđena obaveza registracija domaćeg ogranka privrednog društva, a domaća privredna društva koja imaju obrazovane ogranke, dužna su da iste registruju u roku od godinu dana od dana početka primene Zakona, tj. do 1. oktobra 2019. godine.

*Odricanje od odgovornosti: Tekst u prilogu šalje se kao opšte uputstvo i ne predstavlja pravni savet.
Copyright Cvetkovic, Skoko & Jovicic 2018.*